

بیانیه تیرول

UIAA

مصوب کنفرانس آینده ورزش‌های کوهستانی، اینسبروک، ۶ تا ۸ سپتامبر ۲۰۰۲

منبع: سایت فدراسیون جهانی کوه‌نوردی^۱

برگردان: کمیته تحقیق و پژوهش فدراسیون کوه‌نوردی و صعودهای ورزشی

مرزهای خود را گسترش دهید، روحیه‌تان را تقویت کنید و به قله چشم بدوزید

در سراسر جهان، میلیون‌ها نفر به فعالیت‌هایی مانند کوه‌نوردی، پیاده‌روی، کوه‌پیمایی و سنگ‌نوردی مشغول هستند. در بسیاری از کشورها، این ورزش‌ها به بخش مهمی از زندگی روزمره تبدیل شده‌اند. ورزش‌های کوهستانی یکی از معدود فعالیت‌هایی است که طیف گسترده‌ای از انگیزه‌های انسانی را در بر می‌گیرد و به افراد این امکان را می‌دهد که اهداف شخصی خود را دنبال کرده و در مسیر زندگی‌شان به فعالیت‌های معناداری بپردازند. انگیزه‌هایی که افراد را به کوهستان می‌کشاند، از بهبود سلامت جسمی و لذت حرکت گرفته تا ارتباط با طبیعت، تعاملات اجتماعی، هیجان کشف و ماجراجویی، همگی نقش مهمی دارند.

جمهوری اسلامی ایران

هدف بیانیه تیروول

بیانیه تیروول، که در کنفرانس آینده ورزش‌های کوهستانی در اینسبروک در ۸ سپتامبر ۲۰۰۲ تصویب شد، شامل مجموعه‌ای از ارزش‌ها و اصولی است که راهنمایی‌هایی برای بهترین شیوه‌های ورزش‌های کوهستانی ارائه می‌دهد. این بیانیه نه یک مجموعه قوانین سخت‌گیرانه است و نه دستورالعمل‌های جزئی، بلکه:

۱. ارزش‌های اساسی ورزش‌های کوهستانی را تعریف می‌کند.

۲. شامل اصول و استانداردهای رفتاری است.

۳. معیارهایی اخلاقی برای تصمیم‌گیری در شرایط نامشخص ارائه می‌دهد.

۴. اصولی اخلاقی را تبیین می‌کند که بر اساس آنها می‌توان عملکرد در ورزش‌های کوهستانی را ارزیابی کرد.

۵. مبتدیان را با ارزش‌ها و اصول اخلاقی این ورزش آشنا می‌کند.

هدف از این بیانیه کمک به تحقق پتانسیل بالای ورزش‌های کوهستانی برای تفریح، رشد فردی، توسعه اجتماعی، درک فرهنگی و افزایش آگاهی محیطی است. به همین منظور، ارزش‌ها و ضوابط رفتاری سنتی این ورزش مورد توجه قرار گرفته و با نیازهای دنیای امروز هماهنگ شده‌اند. این اصول برای تمام افرادی که در سراسر جهان به ورزش‌های کوهستانی می‌پردازند، فارغ از سطح مهارت و نوع فعالیت‌شان، معتبر است. برخی از این اصول ممکن است برای مبتدیان مفیدتر باشد، اما بسیاری از آنها خطاب به کل جامعه ورزش‌های کوهستانی ارائه شده‌اند. ما به ویژه امیدواریم که جوانان، که آینده این ورزش را رقم می‌زنند، از این اصول بهره ببرند.

بیانیه تیروول بر اساس اصول زیر بنا شده است:

- پذیرش ریسک‌ها و مسئولیت‌پذیری
- هماهنگی میان اهداف، مهارت‌ها و تجهیزات
- رفتار منصفانه و گزارش صادقانه
- تلاش برای یادگیری مداوم و به‌کارگیری بهترین شیوه‌ها
- تحمل، توجه و کمک به یکدیگر
- محافظت از طبیعت و احترام به کوهستان‌ها
- حمایت از جوامع محلی و توسعه پایدار آنها

ارزش‌های بنیادی بیانیه تیروول

کرامت انسانی: همه انسان‌ها آزاد و برابر زاده می‌شوند و باید با روح برادری با یکدیگر رفتار کنند. برابری زنان و مردان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

زندگی، آزادی و خوشبختی: حقوق انسانی غیرقابل انکار هستند و در ورزش‌های کوهستانی، ما موظف به حمایت از حقوق جوامع محلی هستیم.

حفاظت از طبیعت: تعهد به حفظ ارزش‌های اکولوژیکی و ویژگی‌های طبیعی کوه‌ها و صخره‌ها، شامل محافظت از گونه‌های گیاهی و جانوری در معرض خطر و اکوسیستم‌های آنها.

همبستگی: مشارکت در ورزش‌های کوهستانی فرصتی برای تقویت کار تیمی، همکاری و درک متقابل، بدون در نظر گرفتن جنسیت، سن، ملیت، سطح توانایی، پیشینه اجتماعی یا مذهبی است.

خودشکوفایی: ورزش‌های کوهستانی فرصتی برای دستیابی به اهداف مهم و کسب رضایت شخصی فراهم می‌کنند.

صداقت: ارزیابی صحیح دستاوردها در ورزش‌های کوهستانی مستلزم رعایت صداقت است.

تلاش برای برتری: این ورزش فرصتی برای تعیین استانداردهای بالاتر و دستیابی به اهداف بلندپروازانه فراهم می‌کند.

ماجراجویی: مدیریت ریسک از طریق قضاوت صحیح، مهارت و مسئولیت‌پذیری فردی ضروری است. هر فرد می‌تواند ماجراجویی متناسب با مهارت‌های خود را انتخاب کند.

فدراسیون کوهسوردی و صعودهای ورزشی
جمهوری اسلامی ایران

اصول بیانیه تیرول

- ماده ۱ - مسئولیت فردی: کوهنوردان مسئول ایمنی خود هستند و نباید با اقداماتشان دیگران یا محیط را به خطر بیندازند.
- ماده ۲ - روحیه تیمی: اعضای تیم باید شرایط را بپذیرند و به توانایی‌های یکدیگر احترام بگذارند.
- ماده ۳ - احترام به جامعه کوهنوردی: برخورد محترمانه با دیگران در کوهستان یک اصل اساسی است.
- ماده ۴ - سفر به کشورهای خارجی: هنگام بازدید از مناطق مختلف، احترام به فرهنگ‌ها و حمایت از اقتصاد محلی ضروری است.
- ماده ۵ - مسئولیت راهنمایان کوهستان: راهنمایان و رهبران باید مهارت‌ها، تجهیزات و شرایط را ارزیابی کرده و مسئولیت‌های خود را به درستی انجام دهند.
- ماده ۶ - شرایط اضطراری و مرگ و میر: کوهنوردان باید برای مواجهه با خطرات و کمک به دیگران در شرایط اضطراری آماده باشند.
- ماده ۷ - دسترسی و حفاظت: آزادی مسئولانه در دسترسی به کوهستان باید با حفظ محیط زیست همراه باشد.
- ماده ۸ - سبک صعود: کیفیت تجربه و نحوه انجام صعود مهم‌تر از صرفاً رسیدن به هدف است. کمترین اثرگذاری بر طبیعت، یک اصل اساسی است.
- ماده ۹ - نخستین صعودها: نخستین صعودها باید با احترام به سنت‌های منطقه و جامعه کوهنوردی انجام شوند.
- ماده ۱۰ - حمایت مالی و تبلیغات: رابطه بین ورزشکاران و حامیان مالی باید حرفه‌ای بوده و در راستای منافع ورزش‌های کوهستانی باشد. جامعه کوهنوردی موظف به اطلاع‌رسانی و آموزش عمومی در این زمینه است.

ضمیمه ۱ اصول و دستورالعمل‌های بیانیه تیرو

ماده ۱ - مسئولیت فردی

- کوه‌نوردان و سنگ‌نوردان در شرایطی فعالیت می‌کنند که همواره احتمال وقوع حادثه وجود دارد و در بسیاری از موارد، امکان دریافت کمک خارجی نیز فراهم نیست. از این رو، هر فرد مسئولیت ایمنی خود را به‌طور کامل بر عهده دارد و باید اقداماتش را به‌گونه‌ای انجام دهد که نه تنها خود، بلکه دیگران و محیط زیست را نیز در معرض خطر قرار ندهد.
۱. اهداف خود را بر اساس توانایی‌های واقعی فردی یا گروهی و با در نظر گرفتن شرایط کوهستان تعیین می‌کنیم. اجتناب از انجام صعود در شرایط نامناسب، همواره یک گزینه قابل قبول و منطقی محسوب می‌شود.
 ۲. اطمینان حاصل می‌کنیم که آموزش‌های لازم و متناسب با هدف خود را دریافت کرده‌ایم، برنامه‌ریزی دقیق و اصولی برای صعود یا سفر انجام داده‌ایم و تمامی مراحل آماده‌سازی را به‌طور کامل طی کرده‌ایم.
 ۳. در هر سفر، تجهیزات مناسب را همراه داشته و از نحوه صحیح استفاده از آن‌ها آگاه هستیم تا از بروز هرگونه خطر احتمالی جلوگیری کنیم.

ماده ۲ - روحیه تیمی

- اعضای یک تیم کوه‌نوردی باید همواره آمادگی داشته باشند تا در راستای حفظ منافع جمعی و بهره‌گیری بهینه از توانایی‌های تمامی اعضای همکار کرده و در صورت لزوم از برخی خواسته‌های فردی خود چشم‌پوشی کنند.
۱. هر عضو تیم موظف است نسبت به ایمنی سایر اعضای گروه توجه داشته و در حد توان، مسئولیت تأمین امنیت آن‌ها را بر عهده بگیرد.
 ۲. هیچ‌یک از اعضای تیم نباید در شرایطی که سلامت و امنیت وی به خطر می‌افتد، به‌تنهایی رها شود. در مواقع بحرانی، همبستگی و حمایت گروهی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

ماده ۳ - جامعه کوه‌نوردی و سنگ‌نوردی

ما نسبت به تمامی افرادی که در کوهستان یا روی صخره‌ها با آن‌ها مواجه می‌شویم، متعهد به رعایت احترام برابر هستیم. حتی در شرایط دشوار، منزوی یا استرس‌زا، باید به یاد داشته باشیم که با دیگران همان‌گونه رفتار کنیم که انتظار داریم با ما رفتار شود.

۱. تمام تلاش خود را به کار می‌گیریم تا امنیت دیگران را به خطر نیندازیم و در صورت وجود خطرات احتمالی، آن‌ها را آگاه سازیم.

۲. اطمینان حاصل می‌کنیم که هیچ فردی مورد تبعیض قرار نگیرد و همگان از فرصت‌های برابر برخوردار باشند.

۳. به‌عنوان بازدیدکننده، خود را ملزم به رعایت قوانین و مقررات محلی می‌دانیم و با احترام به سنت‌ها و فرهنگ‌های محلی رفتار می‌کنیم.

۴. از ایجاد مزاحمت یا اختلال بیش از حد برای دیگران پرهیز کرده و در مواقع لازم، اجازه می‌دهیم گروه‌های سریع‌تر عبور کنند. همچنین، مسیریایی که سایرین در انتظار استفاده از آن‌ها هستند، بی‌جهت اشغال نمی‌کنیم.

۵. گزارش‌های ما درباره صعودها، منعکس‌کننده واقعیت‌ها و جزئیات حقیقی بوده و از اغراق یا ارائه اطلاعات نادرست پرهیز می‌کنیم.

ماده ۴ - بازدید از کشورهای خارجی

به‌عنوان مهمان در کشورهای خارجی، وظیفه داریم با ادب، احترام و وقار با مردم کشور میزبان رفتار کنیم. احترام به فرهنگ، سنت‌ها و ارزش‌های محلی، از جمله اماکن مقدس و کوه‌های مقدس، از الزامات اخلاقی یک کوه‌نورد مسئول است. علاوه بر این، تلاش می‌کنیم تا از اقتصاد و مردم محلی حمایت کرده و به توسعه پایدار آن‌ها کمک کنیم. درک فرهنگ‌های مختلف بخش جدایی‌ناپذیر از یک تجربه کامل کوه‌نوردی محسوب می‌شود.

۱. همواره با مهربانی، بردباری و احترام با مردم کشور میزبان برخورد کنیم.

۲. تمامی قوانین و مقررات مربوط به کوه‌نوردی و طبیعت‌گردی که توسط کشور میزبان وضع شده است، به‌طور کامل رعایت کنیم.

۳. توصیه می‌شود پیش از سفر، جهت درک بهتر مردم و محیط زیست کشور میزبان، تاریخ، جامعه، ساختار سیاسی، هنر و باورهای دینی آن را مطالعه کنیم. در صورت وجود شرایط حساس سیاسی، از منابع رسمی مشورت بگیریم.

۴. یادگیری برخی عبارات و واژگان ابتدایی زبان کشور میزبان (مانند سلام، لطفاً، متشکرم، روزهای هفته، زمان، اعداد و غیره) توصیه می‌شود. این اقدام ساده، ارتباطات را بهبود بخشیده و درک متقابل فرهنگی را تقویت می‌کند.

۵. در صورت امکان، مهارت‌های کوهنوردی خود را با افراد محلی علاقه‌مند به اشتراک بگذاریم. صعودهای مشترک با کوهنوردان کشور میزبان، فرصت مناسبی برای تبادل تجربه و دانش خواهد بود.
۶. باید از هرگونه رفتار یا گفتاری که ممکن است احساسات مذهبی یا فرهنگی مردم کشور میزبان را جریحه‌دار کند، پرهیز کنیم. به‌عنوان مثال، در مکان‌هایی که نمایش بدن از نظر مذهبی یا اجتماعی غیرقابل قبول است، باید پوشش مناسب داشته باشیم. همچنین، اگر جلوه‌هایی از باورهای دینی برای ما غیرقابل درک باشد، باید با بردباری برخورد کرده و از قضاوت خودداری کنیم.
۷. در صورت امکان، کمک‌های لازم را به افراد نیازمند در مناطق کوهستانی ارائه کنیم. پزشکان و متخصصان اعزامی می‌توانند نقش حیاتی در بهبود شرایط افراد بیمار یا نیازمند ایفا کنند.
۸. به‌منظور حمایت از اقتصاد محلی، در صورت امکان از محصولات بومی خرید کنیم و از خدمات ارائه‌شده توسط جوامع محلی استفاده کنیم.
۹. در راستای توسعه پایدار، تشویق می‌شویم تا با حمایت از پروژه‌هایی مانند آموزش، خدمات آموزشی و کسب‌وکارهای سازگار با محیط زیست، به جوامع محلی کوهستانی کمک کنیم.

ماده ۵ - مسئولیت‌های راهنمایان کوهستان و سایر سرپرستان

- راهنمایان حرفه‌ای کوهستان، سرپرستان گروه و اعضای تیم موظف‌اند وظایف و مسئولیت‌های خود را به‌درستی درک کرده و ضمن انجام وظایف خود، آزادی‌ها و حقوق سایر گروه‌ها و افراد را محترم بشمارند.
- برای اطمینان از آمادگی کافی، راهنمایان، سرپرستان و اعضای گروه باید نیازهای سفر، خطرات و ریسک‌های احتمالی را به‌طور کامل ارزیابی کرده و با برخورداری از مهارت‌های لازم، تجربه کافی و تجهیزات مناسب، شرایط جوی و محیطی را بررسی کنند.
۱. راهنما یا سرپرست باید مشتریان یا اعضای گروه را از خطرات ذاتی صعود و میزان ریسک موجود مطلع کرده و در صورت داشتن تجربه کافی، آنها را در فرآیند تصمیم‌گیری مشارکت دهد.
 ۲. مسیر انتخاب‌شده باید متناسب با مهارت و تجربه مشتریان یا اعضای گروه باشد تا ضمن حفظ ایمنی، تجربه‌ای لذت‌بخش و آموزنده برای آنها فراهم شود.
 ۳. در صورتی که راهنما یا سرپرست با محدودیت‌هایی در توانایی‌های خود مواجه باشد، باید آن را به‌صراحت بیان کند و در صورت لزوم، مشتریان یا اعضای گروه را به همکاران مجرب‌تر ارجاع دهد. همچنین، اعضای گروه موظف‌اند در صورتی که خطر یا مخاطره‌ای بیش از حد وجود دارد، این موضوع را مطرح کرده و در مورد گزینه‌های بازگشت یا مسیرهای جایگزین تصمیم‌گیری کنند.

۴. در شرایط خاص مانند صعودهای فنی، دشوار و ارتفاعات بالا، راهنمایان و سرپرستان باید مشتریان و اعضای گروه را با دقت توجیه کنند تا اطمینان حاصل شود که همگی از محدودیت‌های حمایت و پشتیبانی که راهنمایان و سرپرستان قادر به ارائه آن هستند، کاملاً آگاه باشند.

۵. راهنمایان محلی وظیفه دارند اطلاعات لازم را درباره ویژگی‌های خاص منطقه، شرایط محیطی و عوامل تاثیرگذار بر سفر در اختیار همکاران بازدیدکننده قرار دهند تا امنیت و کیفیت برنامه افزایش یابد.

ماده ۶ - شرایط اضطراری، مرگ و میر

برای آمادگی در برابر شرایط اضطراری، حوادث جدی و مرگ و میر، تمامی شرکت‌کنندگان در ورزش‌های کوهستانی باید خطرات و ریسک‌های این فعالیت را به‌درستی درک کرده و از اهمیت مهارت‌های فنی، دانش کافی و تجهیزات مناسب آگاه باشند. همچنین، همه شرکت‌کنندگان موظف‌اند در صورت وقوع شرایط اضطراری یا حادثه، آمادگی لازم برای کمک به دیگران را داشته و توانایی مواجهه با پیامدهای احتمالی یک تراژدی را دارا باشند.

۱. کمک به فردی که دچار مشکل شده است، همواره بر تحقق اهداف شخصی در کوهستان اولویت دارد. نجات جان انسان‌ها یا کاهش آسیب به یک فرد مجروح بسیار ارزشمندتر از دستیابی به دشوارترین صعودها است.

۲. در شرایط اضطراری، چنانچه کمک خارجی در دسترس نباشد و ما در موقعیتی قرار داشته باشیم که بتوانیم کمک‌رسانی کنیم، موظفیم تا حد امکان و بدون به خطر انداختن خود، هرگونه حمایتی را که در توان داریم به افراد نیازمند ارائه دهیم.

۳. فردی که به شدت مجروح شده یا در حال مرگ است، باید تا حد ممکن در شرایط راحت‌تری قرار گیرد و از حمایت‌های نجات‌بخش بهره‌مند شود.

۴. در مناطق دورافتاده، چنانچه بازیابی جسد امکان‌پذیر نباشد، لازم است موقعیت آن به دقیق‌ترین شکل ممکن ثبت شده و نشانه‌هایی از هویت متوفی برای شناسایی در آینده درج شود.

۵. اشیای شخصی مانند دوربین، دفتر خاطرات، دفترچه یادداشت، عکس‌ها، نامه‌ها و سایر متعلقات خصوصی باید حفظ و در اسرع وقت به بازماندگان تحویل داده شوند.

۶. تحت هیچ شرایطی نباید بدون رضایت قبلی خانواده، تصاویر متوفی منتشر شود.

ماده ۷ - دسترسی و حفاظت

ما بر این باوریم که آزادی دسترسی مسئولانه به کوه‌ها و صخره‌ها یک حق اساسی است. در عین حال، حفظ محیط زیست وظیفه‌ای مهم و اجتناب‌ناپذیر است. ما باید تمامی فعالیت‌های خود را با حساسیت نسبت به محیط زیست

انجام دهیم و در حفاظت از طبیعت پیشگام باشیم. همچنین، محدودیت‌ها و مقررات دسترسی که با همکاری کوهنوردان، سازمان‌های حفاظت از طبیعت و مقامات محلی تعیین شده‌اند، را رعایت کنیم.

۱. ما به اقدامات حفاظتی محیط زیست کوهستان، صخره‌ها و زیست‌بوم‌های حیات وحش احترام گذاشته و سایر کوهنوردان را نیز به رعایت این اصول تشویق می‌کنیم. همچنین، با کاهش سر و صدا، تلاش می‌کنیم کمترین مزاحمت را برای حیات وحش ایجاد کنیم.

۲. در صورت امکان، برای کاهش ترافیک جاده‌ای و اثرات مخرب آن بر محیط زیست، از حمل‌ونقل عمومی یا هم‌سفری با دیگر کوهنوردان استفاده می‌کنیم.

۳. برای جلوگیری از فرسایش خاک و آسیب به زیستگاه‌های طبیعی، در مسیرهای مشخص شده حرکت می‌کنیم و در طبیعت وحشی، مسیرهایی را که کمترین تاثیر زیست‌محیطی را دارند، انتخاب می‌کنیم.

۴. در دوره‌های تولیدمثل و لانه‌سازی پرندگان و سایر گونه‌های حیات وحش که در صخره‌ها زندگی می‌کنند، محدودیت‌های فصلی دسترسی را رعایت می‌کنیم. در صورتی که از فعالیت‌های تولیدمثلی در منطقه‌ای آگاه شویم، این اطلاعات را به سایر کوهنوردان منتقل کرده و اطمینان حاصل می‌کنیم که از مناطق حساس دوری کنند.

۵. هنگام انجام نخستین صعودها، دقت می‌کنیم که زیستگاه‌های گونه‌های نادر گیاهی و جانوری را تخریب نکنیم. همچنین، در تجهیز یا بازسازی مسیرها، تمامی اقدامات لازم را برای به حداقل رساندن تاثیر آن بر محیط زیست انجام می‌دهیم.

۶. استفاده از بولت‌گذاری مجدد و افزایش تعداد مسیرهای مجهز باید با دقت بررسی شود، زیرا افزایش تعداد مسیرهای پرطرفدار ممکن است مشکلات دسترسی و حفاظت را به همراه داشته باشد.

۷. با استفاده از تکنیک‌های محافظتی کم‌خطر، آسیب به سنگ‌ها را به حداقل می‌رسانیم.

۸. نه تنها زباله‌های خود را از کوهستان خارج می‌کنیم، بلکه در حد امکان زباله‌های رها شده دیگران را نیز جمع‌آوری می‌کنیم.

۹. در غیاب تاسیسات بهداشتی، هنگام دفع پسماندهای انسانی، فاصله کافی از مناطق مسکونی، اردوگاه‌ها، نهرها، رودخانه‌ها و دریاچه‌ها را رعایت کرده و تمامی تدابیر لازم را برای جلوگیری از آسیب به اکوسیستم اتخاذ می‌کنیم. در مناطق پرتردد و آسیب‌پذیر، کوهنوردان باید مدفوع خود را جمع‌آوری کرده و به شیوه‌ای مناسب دفع کنند.

۱۰. اردوگاه خود را تمیز نگه می‌داریم، از تولید زباله غیرضروری اجتناب می‌کنیم و زباله‌های تولیدشده را به‌طور صحیح مدیریت و دفع می‌کنیم. تمامی تجهیزات کوهنوردی از جمله طناب‌های ثابت، چادرها و کپسول‌های اکسیژن باید از کوه خارج شوند.

۱۱. مصرف انرژی را به حداقل می‌رسانیم. به‌ویژه در کشورهایی که با کمبود منابع چوبی مواجه‌اند، از اقداماتی که منجر به کاهش پوشش جنگلی شود خودداری می‌کنیم. در مناطقی که جنگل‌ها در معرض خطر نابودی قرار دارند، باید سوخت کافی برای تامین نیازهای گروه همراه داشته باشیم.

۱۲. استفاده از بالگرد برای گردشگری باید در مواردی که ممکن است به محیط زیست یا فرهنگ محلی آسیب برساند، به حداقل برسد.

۱۳. در صورت بروز اختلاف در زمینه دسترسی، باید از طریق مذاکره میان مالکان زمین، مقامات محلی و انجمن‌های کوهنوردی، راه‌حل‌های رضایت‌بخش برای همه طرف‌ها پیدا شود.

۱۴. ما به‌طور فعال در اجرای این مقررات مشارکت کرده و از طریق اطلاع‌رسانی و ایجاد زیرساخت‌های لازم، به حفاظت از محیط زیست کمک می‌کنیم.

۱۵. ما همراه با انجمن‌های کوهنوردی و سایر گروه‌های حفاظتی، در سطح سیاسی برای حفاظت از زیستگاه‌های طبیعی و اکوسیستم‌های کوهستانی نقش فعالی ایفا می‌کنیم.

ماده ۸ - سبک

کیفیت تجربه و نحوه مواجهه با یک چالش، مهم‌تر از این است که آیا آن چالش را فتح می‌کنیم یا خیر. ما همواره تلاش می‌کنیم که کمترین اثر ممکن را بر محیط زیست کوهستان باقی بگذاریم.

۱. هدف ما حفظ اصالت و ویژگی‌های اصلی تمامی مسیرهای صعود، به‌ویژه مسیرهای دارای ارزش تاریخی است. این بدان معناست که کوهنوردان نباید به‌طور خودسرانه میزان تجهیزات ثابت در مسیرهای موجود را افزایش دهند. تنها در صورتی که اجماع محلی - شامل موافقت نخستین صعودکنندگان - وجود داشته باشد، می‌توان سطح حفاظت ثابت را با افزودن تجهیزات جدید یا حذف تجهیزات موجود تغییر داد.

۲. ما به تنوع سنت‌های کوهنوردی در مناطق مختلف احترام گذاشته و تلاش نمی‌کنیم دیدگاه‌های خود را به دیگر فرهنگ‌های کوهنوردی تحمیل کنیم، همان‌طور که انتظار داریم سایرین نیز سبک و اصول ما را بر ما تحمیل نکنند.

۳. کوه‌ها و صخره‌ها منابعی محدود برای ماجراجویی هستند که باید میان کوهنوردان نسل‌های مختلف و با علائق گوناگون به اشتراک گذاشته شوند. ما درک می‌کنیم که نسل‌های آینده نیز باید فرصت کشف و تجربه ماجراجویی‌های جدید را داشته باشند. از این رو، در توسعه مسیرها به‌گونه‌ای عمل می‌کنیم که این فرصت‌ها را از نسل‌های آینده نگیریم.

۴. در مناطقی که استفاده از رول‌بولت مورد پذیرش قرار گرفته است، شایسته است که برخی مسیرها، بخش‌هایی از صخره‌ها یا کل صخره‌ها را بدون رول‌بولت حفظ کنیم تا فضایی برای ماجراجویی سنتی باقی بماند و تنوع سبک‌های کوهنوردی حفظ شود.

۵. مسیرهای حفاظت شده طبیعی می‌توانند به همان اندازه مسیرهای مجهز به رول بولت برای کوه‌نوردان تفریحی، ایمن و جذاب باشند. بیشتر کوه‌نوردان می‌توانند مهارت‌های لازم برای نصب و استفاده از حفاظت‌های طبیعی را بیاموزند. آموزش این تکنیک‌ها نه تنها ایمنی لازم را تامین می‌کند، بلکه تجربه‌ای غنی‌تر و ماجراجویی بیشتری را نیز فراهم می‌آورد.
۶. در شرایطی که گروه‌هایی با علایق متضاد در یک منطقه فعالیت می‌کنند، کوه‌نوردان باید از طریق گفتگو و مذاکره، اختلافات خود را حل کنند تا از بروز تنش‌های غیرضروری و تهدیدات احتمالی برای دسترسی به مسیرها جلوگیری شود.
۷. ملاحظات و فشارهای تجاری نباید اصول اخلاقی کوه‌نوردی یک فرد یا یک منطقه را تحت تاثیر قرار دهد.
۸. سبک صعود در کوه‌های بزرگ زمانی اصیل و ارزشمند است که از تجهیزات کمی مانند طناب‌های ثابت، داروهای افزایش دهنده عملکرد یا کپسول‌های اکسیژن استفاده نشود.

ماده ۹ - صعودهای نخستین

صعود نخستین یک مسیر یا یک کوه، اقدامی خلاقانه و مسئولانه است که باید با رعایت اصول اخلاقی و احترام به سنت‌های منطقه انجام شود. این نوع صعود باید نه تنها مطابق با استانداردهای موجود باشد، بلکه مسئولیت‌پذیری صعودکننده را در قبال جامعه محلی کوه‌نوردی و نیازهای کوه‌نوردان آینده نشان دهد.

۱. نخستین صعودها باید از نظر زیست‌محیطی پایدار بوده و با مقررات محلی، خواسته‌های مالکان زمین و ارزش‌های معنوی جوامع محلی سازگار باشد.
۲. سنگ‌نوردان نباید با تراشیدن یا اضافه کردن گیره‌ها، ماهیت طبیعی سنگ را تغییر دهند و به آن آسیب برسانند.
۳. در مناطق آبی، نخستین صعودها باید به صورت پیشرو و بدون استفاده از حمایت‌های از پیش تعیین شده از بالا انجام شوند.
۴. با رعایت کامل سنت‌های محلی، تصمیم‌گیری درباره سطح ابزارهای ثابت در یک مسیر جدید، بر عهده نخستین صعودکنندگان است. البته این تصمیم باید با در نظر گرفتن پیشنهادات مطرح شده در ماده ۸ صورت گیرد.
۵. در مناطقی که از سوی مدیران زمین‌ها یا کمیته‌های محلی به عنوان مناطق وحشی یا ذخایر طبیعی تعیین شده‌اند، استفاده از رول بولت‌ها باید به حداقل ممکن محدود شود تا امکان ادامه دسترسی برای آینده حفظ گردد.
۶. در حین گشایش مسیرها، استفاده از تجهیزات ثابت و ایجاد سوراخ‌های جدید برای نصب رول، باید به کمترین میزان ممکن کاهش یابد. استفاده از رول بولت‌ها، حتی در کارگاه‌ها، باید تنها در مواقع ضروری صورت گیرد.
۷. مسیرهای ماجراجویی باید تا حد ممکن به صورت طبیعی حفظ شوند و استفاده از ابزارهای قابل جابجایی در اولویت باشد. رول بولت‌ها تنها در صورت ضرورت و با رعایت سنت‌های محلی به کار گرفته شوند.

۸. استقلال مسیرهای مجاور نباید با ایجاد مسیرهای جدید به خطر بیفتد. هر مسیر باید هویت و چالش‌های خاص خود را حفظ کند.

۹. در گزارش اولین صعودها، ارائه اطلاعات دقیق و جامع ضروری است. صداقت و درستکاری کوهنورد، اصل اولیه محسوب می‌شود مگر اینکه شواهدی خلاف آن وجود داشته باشد.

۱۰. کوه‌های مرتفع منبعی محدود و ارزشمند هستند. از این رو، کوهنوردان باید همواره تلاش کنند تا از بهترین و اصیل‌ترین سبک‌های صعود استفاده کنند و به حفظ این منابع برای نسل‌های آینده متعهد باشند.

ماده ۱۰ - حمایت مالی، تبلیغات و روابط عمومی

همکاری بین حامیان مالی و ورزشکاران باید بر اساس یک رابطه حرفه‌ای و متقابل شکل گیرد که در راستای منافع ورزش‌های کوهستانی باشد. وظیفه جامعه کوهنوردی این است که در تمامی ابعاد خود به‌طور فعال رسانه‌ها و عموم مردم را در زمینه این ورزش آموزش داده و اطلاع‌رسانی کند.

۱. تفاهم متقابل میان حامی مالی و ورزشکار برای تعریف اهداف مشترک ضروری است. از آنجاکه ورزش‌های کوهستانی شامل جنبه‌های متنوعی هستند، لازم است که تخصص‌های خاص هر دو طرف (ورزشکار و حامی مالی) به‌طور شفاف مشخص شود تا فرصت‌های همکاری به بهترین شکل مورد بهره‌برداری قرار گیرند.

۲. کوهنوردان برای حفظ و ارتقای سطح عملکرد خود، به حمایت مداوم حامیان مالی وابسته‌اند. از این رو، ضروری است که حامیان مالی حتی در صورت وقوع شکست‌های متوالی، همچنان به پشتیبانی از ورزشکاران ادامه دهند. تحت هیچ شرایطی، یک حامی مالی نباید بر کوهنورد فشار وارد کند یا او را مجبور به پذیرش شرایطی کند که با اصول اخلاقی و حرفه‌ای این ورزش در تعارض باشد.

۳. برای حفظ حضور مستمر در رسانه‌ها، باید کانال‌های ارتباطی مشخص و مؤثری سازمان‌دهی و مدیریت شوند تا اخبار و اطلاعات مربوط به ورزش‌های کوهستانی به‌صورت صحیح و دقیق منعکس گردد.

۴. کوهنوردان باید در گزارش فعالیت‌های خود دقت و واقع‌گرایی را رعایت کنند. یک گزارش مستند و شفاف نه تنها اعتبار شخصی کوهنورد را افزایش می‌دهد، بلکه موجب ارتقای جایگاه عمومی و حرفه‌ای این ورزش نیز خواهد شد.

۵. در نهایت، ورزشکار موظف است که اصول اخلاقی، سبک حرفه‌ای، مسئولیت اجتماعی و تعهدات زیست‌محیطی ذکر شده در بیانیه تیروال را در تعاملات خود با حامیان مالی و رسانه‌ها به‌خوبی منعکس کند و به آن پایبند باشد.

ضمیمه ۲ - شاخه‌های کوه‌نوردی

کوه‌نوردی مدرن طیف وسیعی از فعالیت‌ها را در بر می‌گیرد که از پیاده‌روی و بولدرینگ تا صخره‌نوردی و کوه‌نوردی در شرایط سخت را شامل می‌شود. این ورزش گسترده، اشکال مختلفی همچون صعودهای آلپی در ارتفاعات بالا و اکتشاف در رشته‌کوه‌های مرتفعی مانند آند و هیمالیا را نیز در بر می‌گیرد. با وجود اینکه مرزهای میان انواع مختلف کوه‌نوردی به طور دقیق و سختگیرانه تعریف نشده‌اند، اما طبقه‌بندی زیر به درک بهتر تنوع ورزش‌های کوهستانی مدرن کمک می‌کند.

پیاده‌روی و کوهپیمایی

پیاده‌روی به سمت پناهگاه‌های کوهستانی، گردنه‌ها و قله‌ها رایج‌ترین شکل کوه‌نوردی است. یک سفر چندروزه در مناطق کوهستانی و دیگر نواحی بکر، به‌ویژه در خارج از مسیرهای اصلی، معمولاً تحت عنوان کوهپیمایی شناخته می‌شود. زمانی که عبور از مسیر مستلزم استفاده از دست‌ها برای پیشروی باشد، پیاده‌روی به شکل فنی‌تری از کوه‌نوردی تبدیل می‌شود.

صعود از طریق ویافراتا

مسیرهای مستقر در مناطق صخره‌ای شیب‌دار که با کابل‌های فولادی، پلکان‌های آهنی و سایر تجهیزات ایمنی مجهز شده‌اند، محبوبیت فزاینده‌ای یافته‌اند. این روش، که پیش‌تر تنها برای صعودهای فنی و تخصصی صخره‌ای در دسترس بود، اکنون با استفاده از زیرساخت‌های پیچیده و سیستم‌های محافظتی ویژه، برای افراد بیشتری امکان‌پذیر شده است.

کوه‌نوردی کلاسیک

در این شاخه از کوه‌نوردی، افراد تا درجه ۳ UIAA^۲ در صعودهای صخره‌ای و تا ۵۰ درجه شیب برف و یخ صعود می‌کنند. اهداف رایج در این سبک از کوه‌نوردی شامل مسیرهای استاندارد برای فتح قله‌ها در مناطق آلپی است.

^۲ درجه UIAA

سیستم درجه بندی UIAA برای سنگ‌نوردی استفاده می‌شود و شامل: ... XII, VI, VII, VIII, IX, X, XI, ... است. این سیستم نسبت به سیستم درجه فرانسوی یا سیستم درجه YDS آمریکایی کمتر رایج است، اما هنوز در آلمان و بخش‌هایی از اروپای شرقی استفاده می‌شود.

کوهنوردی با اسکی

در این شکل کلاسیک از آلپینیزم^۳ ورزشکاران با استفاده از اسکی آلپاین یا تل‌مارک در کوهستان حرکت می‌کنند و گاه از طریق این روش، کل یک رشته‌کوه را طی می‌کنند. به دلیل پیچیدگی و مهارت‌های تخصصی مورد نیاز، کوهنوردی با اسکی یکی از چالش‌برانگیزترین و خطرناک‌ترین اشکال کوهنوردی محسوب می‌شود.

سلسله‌مراتب "روش‌های کوهنوردی"

سیستمی که برای طبقه‌بندی انواع مختلف کوهنوردی توسط لیتو-تجادا-فلورس^۴ معرفی شده است، ابزاری مفید برای توصیف جنبه‌های متعدد کوهنوردی فنی مدرن به شمار می‌رود. هر نوع تخصصی از "سبک و روش" کوهنوردی با مجموعه‌ای غیررسمی اما دقیق از قوانین تعریف می‌شود. این قوانین به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که صعود را چالش‌برانگیز و در نتیجه هیجان‌انگیز نگاه دارند.

به طور کلی، هرچه خطرات محیطی در یک شاخه کوهنوردی بیشتر باشد، محدودیت‌های استفاده از تجهیزات فنی کمتر است. در مقابل، هرچه خطرات عینی کمتر باشند، "قوانین" سخت‌گیرانه‌تری برای حفظ چالش و استانداردهای کوهنوردی وضع می‌شود.

بولدرینگ کوه‌نوردی و صعودهای ورزشی

در بولدرینگ، بخش‌های دشوار صخره‌ای نزدیک به سطح زمین، معمولاً بدون استفاده از طناب پیمایش می‌شود. تجهیزات مجاز در این نوع کوهنوردی به کفش‌های مخصوص صعود، کیسه پودر و امروزه تشک زیر مسیر محدود می‌شود.

بولدرینگ هم بر روی صخره‌های طبیعی و هم بر روی دیواره‌های مصنوعی انجام می‌شود و بیشتر بر توانایی‌های بدنی، تکنیک و حل مسائل حرکتی تمرکز دارد.

^۳ کوهنوردی سبکبار

^۴ لیتو-تجادا-فلورس یک کوهنورد، نویسنده و فیلم‌ساز آمریکایی-بولیویایی است که تأثیر قابل‌توجهی بر ادبیات و فلسفه کوهنوردی داشته است. او بیشتر به خاطر مقاله مشهور خود، "بازی‌های کوهنوردی" Games Climbers Play که در سال ۱۹۶۷ منتشر شد، شناخته می‌شود. این مقاله به طبقه‌بندی سبک‌های مختلف کوهنوردی بر اساس قوانین، محدودیت‌ها و میزان استفاده از تجهیزات فنی می‌پردازد.

^۵ Crash Pad

صعود بر روی سازه‌های مصنوعی

امروزه بسیاری از کوه‌نوردان از دیوارهای مصنوعی برای تمرین و تفریح استفاده می‌کنند، چه در خانه، چه در باشگاه‌های سرپوشیده یا در فضاهای باز.

تعداد فزاینده‌ای از کوه‌نوردان منحصراً بر روی دیوارهای مصنوعی فعالیت دارند. علاوه بر این، اشکال جدیدی مانند کوه‌نوردی درمانی و کوه‌نوردی به‌عنوان یک هنر (مانند ترکیب آن با رقص یا باله) نیز در حال توسعه و گسترش است.

صخره‌نوردی⁶

صعودهای بین یک تا سه طول طناب در این دسته قرار می‌گیرند. به دلیل کوتاه بودن مسیرها و فقدان خطرات عینی مانند ریزش سنگ یا بهمین، "اخلاق صعود آزاد" طی دو دهه گذشته به‌عنوان یک استاندارد بین‌المللی در این سبک پذیرفته شده است.

طبق این استاندارد، مسیر صعود تنها در صورتی معتبر محسوب می‌شود که هیچ وسیله‌ای که در سنگ قرار داده شده است، برای پیشرفت در طول صعود مورد استفاده قرار نگیرد. این بدان معناست که تجهیزات فقط برای ایمنی و نه برای کمک به صعود استفاده می‌شوند.

فدراسیون کوه‌نوردی و صعودهای ورزشی صعود چندطول طناب⁷

اگر یک صعود بیش از سه یا چهار طول طناب باشد، به آن مسیر صعود چندطول گفته می‌شود. در این نوع صعود، تیم‌های دیواره‌نوردی باید در فواصل مشخصی که به آن طاقچه‌های استراحت⁸ گفته می‌شود، توقف کرده و صعود را مرحله‌به‌مرحله ادامه دهند.

⁶ Rock Climbing

⁷ Multi-Pitch Climbing

⁸ Belay Stations

دیواره‌نوردی / صعود مصنوعی^{۱۰}

این سبک از صخره‌نوردی که در دره یوسیمیتی توسعه یافته است، برای صعود از دیوارهای عظیم و عمودی که صعود آزاد بر روی آن‌ها تقریباً غیرممکن است، استفاده می‌شود.

در این روش، کوه‌نوردان با کمک تجهیزات مخصوصی از دیواره‌ها بالا می‌روند. با این حال، اصول اخلاقی این سبک تأکید بر حداقل آسیب به سنگ را دارد؛ به همین دلیل، ورزشکاران تلاش می‌کنند تا حفر سوراخ‌های جدید برای رول‌بولت‌ها یا دیگر روش‌های مصنوعی پیشرفت را به حداقل برسانند تا اثرات ماندگار بر روی مسیر باقی نماند.

کوه‌نوردی آلی

در "صعود آلی"، کوه‌نوردان نه تنها با چالش‌های فنی صعود، بلکه با خطرات "عینی" محیطی در ارتفاعات بلند نیز مواجه هستند. در این سبک، بقا اغلب به توانایی تسلط ایمن بر مشکلات فنی مسیر و همچنین سرعت عمل تیمی بستگی دارد. به همین دلیل، قوانین نانوشته‌ی کوه‌نوردی آلی به‌طور کلاسیک اجازه‌ی استفاده از میخ و ابزار میانی برای پیشرفت را می‌دهند.

با این حال، از اواخر دهه ۱۹۶۰، اصول صعود آزاد به‌طور فزاینده‌ای در صعودهای کوهستانی اعمال شده است. در آغاز این تغییر رویکرد، تمرکز بر صعود آزاد مسیرهایی بود که پیش‌تر با کمک تجهیزات صعود می‌شدند. اما این تغییر رویکرد به‌سرعت منجر به توسعه‌ی مسیرهای چالش‌برانگیز جدیدی شد که مطابق با قوانین سخت‌گیرانه‌تر صعود آزاد طراحی شده بودند.

این مسیرهای نوظهور شامل هر دو سبک ماجراجویانه و جسورانه و همچنین صعودهای ورزشی لذت‌بخش می‌شوند.

صعودهای یخی و ترکیبی در کوه‌نوردی آلی

صعود مسیرهای یخی بخش مهمی از کوه‌نوردی آلی را تشکیل می‌دهد. این مسیرها از شیب‌های یخی کلاسیک تا دیواره‌های بسیار دشوار و فنی متغیر هستند.

یکی از گونه‌های پرطرفدار اخیر در این شاخه، صعود آبشارهای یخ‌زده، قندیل‌های یخی و دیواره‌های پوشیده از یخ است. علاوه بر این، مسیرهای ترکیبی سنگ و یخ که شامل حرکات دشوار سنگ‌نوردی با کرامپون و ابزارهای یخی هستند، به یکی از چالش‌های هیجان‌انگیز این سبک تبدیل شده‌اند.

⁹ Big Wall Climbing

¹ Aid Climbing

این شاخه از کوه‌نوردی، تحت قوانین سخت‌گیرانه‌ی صعود آزاد اداره می‌شود. مسیرهای یخی و ترکیبی می‌توانند از مسیرهای کوتاه یک طول طناب تا عملیات‌های جسورانه‌ی چند طول در ارتفاعات بالا متفاوت باشند.

کوه‌نوردی ماجراجویی و صعودهای ورزشی

در کوه‌نوردی مدرن، یک تمایز آشکار میان سبک ابزارگذاری و صعود ورزشی وجود دارد.

ویژگی‌های سنگ‌نوردی ابزارگذاری

- موفقیت در صعود بر اساس توانایی فرد در مدیریت استرس و خطرات مسیر سنجیده می‌شود.
- کوه‌نورد مسئولیت کامل نصب ابزارهای حمایتی را بر عهده دارد یا حتی ممکن است بدون حمایت صعود کند.
- اشتباهات در صعود سرطناب می‌توانند عواقب بسیار شدیدی داشته باشند.

ویژگی‌های صعود ورزشی

- موفقیت در این سبک بر اساس درجه‌ی فنی و دشواری مسیر ارزیابی می‌شود.
 - عنصر حرکتی و دینامیکی در این سبک غالب است.
 - رول‌بولت‌ها ایمنی کامل را ممکن می‌سازند
 - در صورت استفاده‌ی صحیح از تکنیک‌های حمایت مدرن، سقوط سرطناب خطر کمتری دارد.
- هر دو سبک صعود ابزارگذاری و ورزشی در صخره‌ها و دیواره‌ها قابل اجرا هستند. بین این دو، اشکال ترکیبی متعددی نیز وجود دارند که ویژگی‌های هر دو را با هم ترکیب می‌کنند.
- از آنجا که فلسفه‌های ایمنی و رویکردهای متفاوتی در کوه‌نوردی وجود دارد، هر فرد باید بتواند بر اساس ترجیحات شخصی و سطح توانایی خود سبک مورد نظرش را انتخاب کند.
- هدف ما باید حفظ تنوع سبک‌های کوه‌نوردی و فراهم کردن شرایط مناسب برای هر یک از این روش‌ها باشد.

¹ Traditional or Trad Climbing

¹ Sport Climbing

کوهنوردی فوق آلی

این شاخه از کوهنوردی، قوانین کوهنوردی آلی را در ارتفاعات بالا، در قله‌های شش، هفت و هشت هزار متری که مدت‌ها مختص اکسپدیشن‌های سنتی بود، تحت تاثیر تغییر داد. در سبک فوق آلی، طناب‌های ثابت، کمک از منابع خارجی یا ایجاد زنجیره‌ای از کمپ‌ها و اکسیژن مصنوعی همگی رد می‌شوند.

کوهنوردی اکسپدیشن^{۱۳}

دو شکل از این سبک توسعه یافته است: نوع اول وظیفه‌ی رساندن حداکثر تعداد اعضا به قله در رشته‌کوه‌های بلند از طریق مسیر عادی را بر عهده دارد. آنها احتمال موفقیت را از طریق استفاده‌ی آزادانه از باربرها، طناب‌های ثابت و اکسیژن مصنوعی بهینه می‌کنند.

در مقابل، شکل افراطی کوهنوردی اکسپدیشن، با کمک مدرن‌ترین تجهیزات به جز اکسیژن مصنوعی، به دنبال پیشبرد محدودیت دشواری‌های فنی است: طناب‌های ثابت، کمپ‌های معلق و بارگزاری تجهیزات.

برداشت از:

<https://www.theuiaa.org/tyrol-declaration>

برگردان: کمیته تحقیق و پژوهش فدراسیون کوهنوردی و صعودهای ورزشی

فدراسیون کوهنوردی و صعودهای ورزشی
جمهوری اسلامی ایران

¹ Expedition climbing